

Neymanova-Pearsonova věta, Regrese

1. Nechť $X_1, \dots, X_n$ je náhodný výběr z alternativního rozdělení s parametrem $p \in (0, 1)$. Najděte pomocí Neymanovy-Pearsonovy věty kritický obor pro test hypotézy $H_0 : p = p_0$ proti alternativě $H_1 : p = p_1 > p_0$, kde $p_0, p_1 \in (0, 1)$ jsou známé konstanty.
2. Nechť $X_1, \dots, X_n$ je náhodný výběr z $N(0, \sigma^2)$. Najděte pomocí Neymanovy-Pearsonovy věty kritický obor pro test hypotézy $H_0 : \sigma = \sigma_0$ proti alternativě $H_1 : \sigma = \sigma_1 < \sigma_0$, kde $\sigma_0, \sigma_1 > 0$ jsou známé konstanty.
3. Nechť naše pozorování $Y_1, \dots, Y_n$ splňují model

$$Y_i = \beta_1 + \beta_2 x_i + e_i, \quad i = 1, \dots, n,$$

kde $x_1, x_2, \dots, x_n$ jsou známé konstanty, $e_1, \dots, e_n$ jsou nezávislé stejně rozdělené náhodné veličiny s nulovou střední hodnotou a konečným rozptylem σ^2 . Uvažujme následující odhady neznámých parametrů β_1 a β_2 :

$$\hat{\beta}_2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x}_n) Y_i}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x}_n)^2}, \quad \hat{\beta}_1 = \bar{Y}_n - \hat{\beta}_2 \bar{x}_n,$$

kde $\bar{x}_n = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$. Ukažte, že odhady $\hat{\beta}_1$ a $\hat{\beta}_2$ jsou nestranné a spočítejte rozptyl odhadu $\hat{\beta}_2$.

4. Nechť $Y_1, Y_2, \dots, Y_n$ jsou nezávislé náhodné veličiny a Y_i má normální rozdělení $N(\beta_1 + \beta_2 x_i, \sigma^2)$, kde $x_1, x_2, \dots, x_n$ jsou známé konstanty a také σ^2 je známé. Odvoďte maximálně věrohodné odhady parametrů β_1 a β_2 .

Opakování z přednášky

Neymanova-Pearsonova věta. Nechť $\mathbf{x} = (x_1, \dots, x_n)$ a $p_0(\mathbf{x}), p_1(\mathbf{x})$ jsou nezáporné měřitelné funkce na $(\mathbb{R}^n, \mathcal{B}^n)$ takové, že

$$\int_{\mathbb{R}^n} p_0(\mathbf{x}) d\nu_n(\mathbf{x}) = \int_{\mathbb{R}^n} p_1(\mathbf{x}) d\nu_n(\mathbf{x}) = 1, \quad (13.1)$$

kde ν_n je σ -konečná míra na $(\mathbb{R}^n, \mathcal{B}^n)$. Nechť pro dané $\alpha \in (0, 1)$ existuje takové kladné číslo c , že pro množinu

$$W^* = \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n : p_1(\mathbf{x}) \geq c p_0(\mathbf{x})\}$$

platí

$$\int_{W^*} p_0(\mathbf{x}) d\nu_n(\mathbf{x}) = \alpha. \quad (13.2)$$

Pak pro libovolnou množinu $W \in \mathcal{B}^n$ splňující

$$\int_W p_0(\mathbf{x}) d\nu_n(\mathbf{x}) \leq \alpha \quad (13.3)$$

platí

$$\int_{W^*} p_1(\mathbf{x}) d\nu_n(\mathbf{x}) \geq \int_W p_1(\mathbf{x}) d\nu_n(\mathbf{x}). \quad (13.4)$$

Aplikace v testování hypotéz. Nechť $X_1, \dots, X_n$ je náhodný výběr z rozdělení s hustotou $f(x, \theta)$ vzhledem k nějaké σ -konečné míře ν . Chceme testovat hypotézu $H_0 : \theta = \theta_0$ proti alternativě $H_1 : \theta = \theta_1$, kde $\theta_1 \neq \theta_0$. Potom test s kritickým oborem

$$W^* = \left\{ (x_1, \dots, x_n) : \prod_{i=1}^n f(x_i, \theta_1) \geq c \prod_{i=1}^n f(x_i, \theta_0) \right\}, \quad (13.5)$$

kde

$$\int_{W^*} \prod_{i=1}^n f(x_i, \theta_0) d\nu(x_1) \dots d\nu(x_n) = \alpha \quad (13.6)$$

má nejmenší pravděpodobnost chyby 2. druhu mezi všemi testy na hladině α .

Výsledky

1. $\sum_{i=1}^n X_i \geq K$
2. $\sum_{i=1}^n X_i^2 \leq K$
3. $\text{var}(\hat{\beta}_2) = \frac{\sigma^2}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x}_n)^2}$.
4. $\hat{\beta}_2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x}_n) Y_i}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x}_n)^2}, \quad \hat{\beta}_1 = \bar{Y}_n - \hat{\beta}_2 \bar{x}_n.$